VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Vuoden 2025 talousarvioesitys

23.9.2024

Valtion talousarvioesitys vuodelle 2025

- Budjettitalouden tulot
  - 76,6 mrd. euroa
- Budjettitalouden menot
  - 88,8 mrd. euroa
  - *Josta pääluokka 33: 15,2 mrd. euroa*
- Budjettitalouden tasapaino
  - -12,1 mrd. euroa

Talouden näkymistä

- Suomen talous on ollut taantumassa ja vuositasolla BKT supistuu edelleen 0,2 % v. 2024.
- Talous toipuu kuitenkin v. 2025 ja BKT kasvaa 1,7 %.
- Inflaation hidastuminen on ollut laaja-alaista ja hinnat nousevat enää omistusasumisessa ja palveluissa. Vuonna 2025 inflaatio on keskimäärin 1,4 %.
- Kotitalouksien kulutus lisääntyy, kun inflaatio on hidastunut, korot laskevat ja tulot kasvavat kohtuullisesti.
- Investoinnit lisääntyvät, kun rakentaminen toipuu ja energiansiirtymään liittyviä hankkeita on paljon.
- Taantuma on vähentänyt työllisten määrää, mutta talouskasvun myötä työllisyyden odotetaan kasvavan ja työttömyyden vähenevän.

Kansantalouden kehitys

	2022	2023	2024*	2025*
BKT:n arvo, mrd. euroa	267,7	274,9	278,9	289,8
BKT, määrän muutos, %	1,3	-1,2	-0,2	1,7
Työttömyysaste, %	6,8	7,2	8,0	7,6
Työllisyysaste, %	73,8	73,6	72,8	73,1
Kuluttajahintaindeksi, muutos-%	7,1	6,2	1,8	1,4
Pitkä korko, 10 v, %	1,7	3,0	2,9	2,7

Julkisen talouden näkymistä

- Julkisen talouden alijäämä syvenee 3,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen v. 2024, kun suhdannetilanne jatkuu heikkona.
- Vuonna 2025 julkisen talouden alijäämä pienenee 3,2 prosenttiin
  - Talouskasvun kiihtyminen pienentää alijäämää.
  - Lisäksi hallitusohjelmassa ja kevään 2024 kehysriihessä päätetyt sopeutustoimet vähentävät menoja ja lisäävät tuloja merkittävästi.
- Vuonna 2025 velkasuhteen kasvu hidastuu ja velkasuhde on 84 % suhteessa BKT:hen.

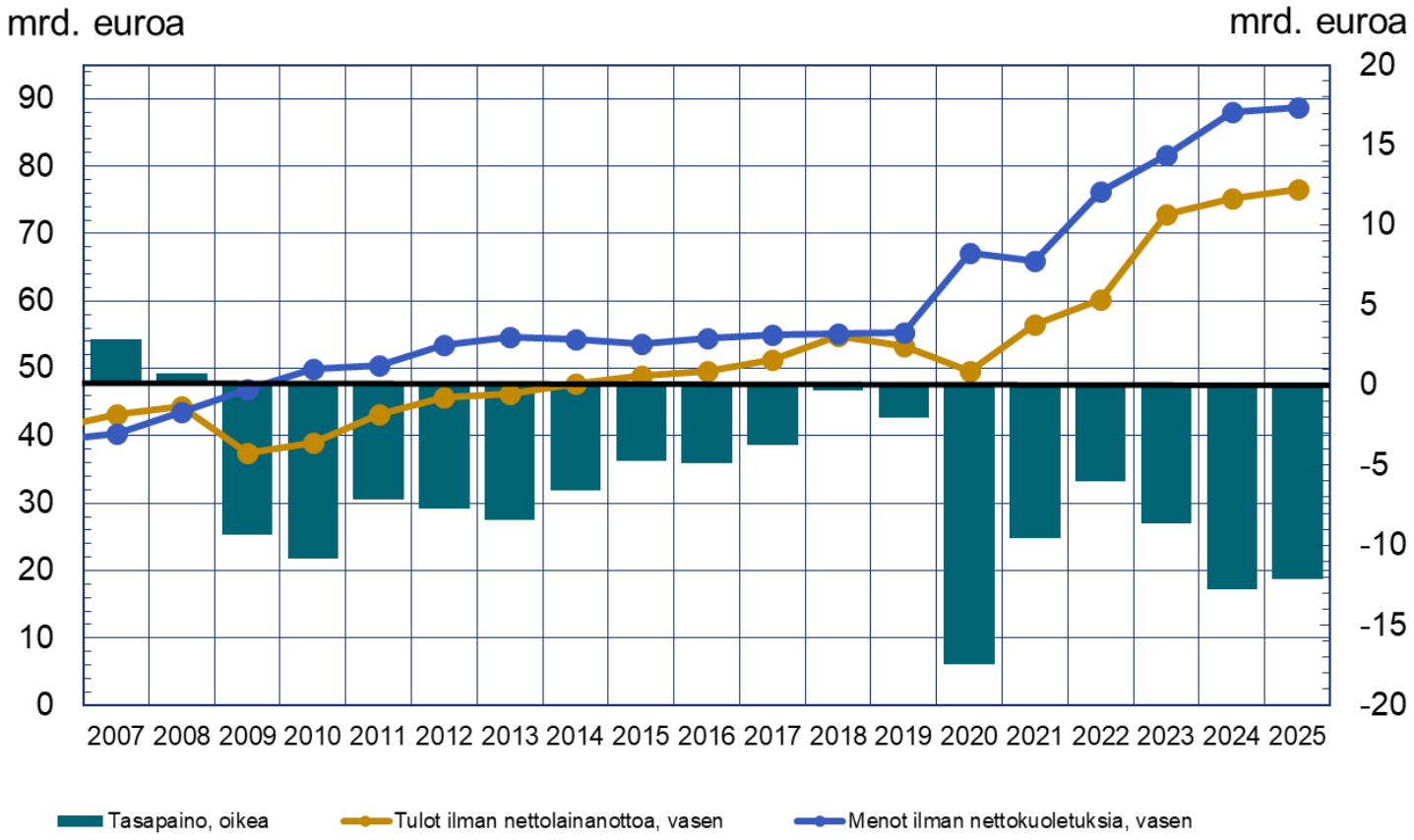
Julkisen talouden keskeisiä tunnuslukuja kansantalouden tilinpidon mukaan

% BKT:sta	2022	2023	2024**	2025**
Verot ja sosiaaliturvamaksut	43,0	42,4	41,8	42,2
Julkisyhteisöjen menot	53,4	56,4	57,7	57,4
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto	-0,4	-2,9	-3,7	-3,2
— Valtionhallinto	-1,4	-3,2	-3,2	-3,7
—Kuntahallinto	-0,2	-0,5	-0,5	-0,6
— Hyvinvointialueet		-0,6	-0,7	-0,2
— Työeläkelaitokset	1,1	1,0	1,1	1,5
— Muut sosiaaliturvarahastot	0,1	0,4	-0,5	-0,1
Perusjäämä	0,2	-1,7	-2,4	-1,7
Rakenteellinen jäämä	-0,2	-1,7	-2,0	-2,2
Julkisyhteisöjen bruttovelka	73,5	76,6	81,7	84,0
Valtionvelka[1)]	52,9	56,8	60,5	62,3

Finanssipolitiikan linja vuonna 2025

- Pääministeri Orpon hallituksen tavoitteena on parantaa suomalaisten elintasoa, kääntää Suomen talous kestävään kasvuun ja taittaa hyvinvointia uhkaava velkaantumiskehitys.
- Hallitus on päättänyt julkista taloutta 9 mrd. eurolla vahvistavasta toimenpidekokonaisuudesta, jonka toimeenpanoon hallitus on sitoutunut. Vuoden 2025 talousarvioesitys toimeenpanee hallitusohjelmassa ja keväällä 2024 tehtyjä päätöksiä.
    - Hallitus seuraa aktiivisesti 9 miljardin euron kokonaisuuden toteutumista ja reagoi tarvittaessa korvaavilla toimenpiteillä, jos kokonaisuus uhkaa jäädä tavoitellusta tasosta.
- Talous- ja työllisyyskasvun vauhdittaminen on tärkein keino julkisen talouden vakauttamiseksi. Talouskasvua vauhditetaan mm. tekemällä merkittävät panostukset TKI-toimintaan, toimeenpanemalla määräaikainen investointiohjelma sekä nostamalla osaamistasoa ja kehittämällä työmarkkinoita.
- Veropolitiikalla hallitus tavoittelee kotitalouksien ostovoiman kohentumista, työnteon kannustimien parantumista ja talouskasvun edellytysten vahvistumista. Hallituksen veropolitiikka kannustaa työntekoon ja yrittäjyyteen sekä tukee kotimaista omistajuutta. Lisäksi julkisen talouden vakavan tilanteen vuoksi hallitus päätti kevään 2024 kehysriihen yhteydessä julkista taloutta vahvistavista uusista verotoimista hallitusohjelmaan sisältyvien verotoimien lisäksi. Kokonaisveroaste ei kuitenkaan nouse vuoteen 2023 verrattuna.

Budjettitalouden tulot, menot ja tasapaino

2022 ja 2023 poistettu varautuminen sähkön johdannaismarkkinoille toimiville yhtiöille myönnettäviin lainoihin ja varauksen purku. Sähköyhtiöiden lainoihin tehdyn varauksen purku kasvatti vuoden 2023 tilinpäätöksessä tuloja 10 mrd. eurolla, koska se jäi käyttämättä kokonaan. Tasapaino tämä erä huomioiden oli +1,4 mrd. euroa v. 2023
Lähde: Valtiovarainministeriö 23.9.2024

Tasapaino (mrd. euroa):

2020 (TP): -17,4

2021 (TP): -9,6

2022 (TP): -6,0

2023 (TP): -8,6

2024 (LTA II): -12,7

2025 (TAE): -12,1

Säästöjä ja veronkorotuksia noin 3 mrd. euroa v. 2025

- Valtion menoja vähentäviä säästöjä on vuoden 2025 budjettiesityksessä yhteensä noin 1,8 miljardia euroa vuoteen 2024 verrattuna.
- Keväällä 2024 linjatut verosopeutustoimet lisäävät valtion verotuloja yhteensä 1,4 miljardilla eurolla.
  - Tätä verotulovaikutusta heikentää tupakkaveron korotuksen aikaistus vuodelle 2024.
- Lisäksi hallituksen päättämiä toimia kohdistuu myös muuhun julkiseen talouteen kuin vain valtion budjettitalouteen.
- Toimien mittaluokka vastaa hallitusohjelmassa ja keväällä päätettyä.

Hallituksen linjaamien säästöjen vaikutus valtion budjettitalouteen on pitkälti toteutumassa

Säästöjen voimaantulo (netto), mrd. euroa	2024	2025	Muutos 2024–2025
Hallitusohjelman (liite B) mukaiset toimet	-0,7	-1,3	-0,6
Kevään 2024 lisäsopeutustoimet	0	-1,2	-1,2
Yhteensä*	**-0,7**	**-2,5**	**-1,8**

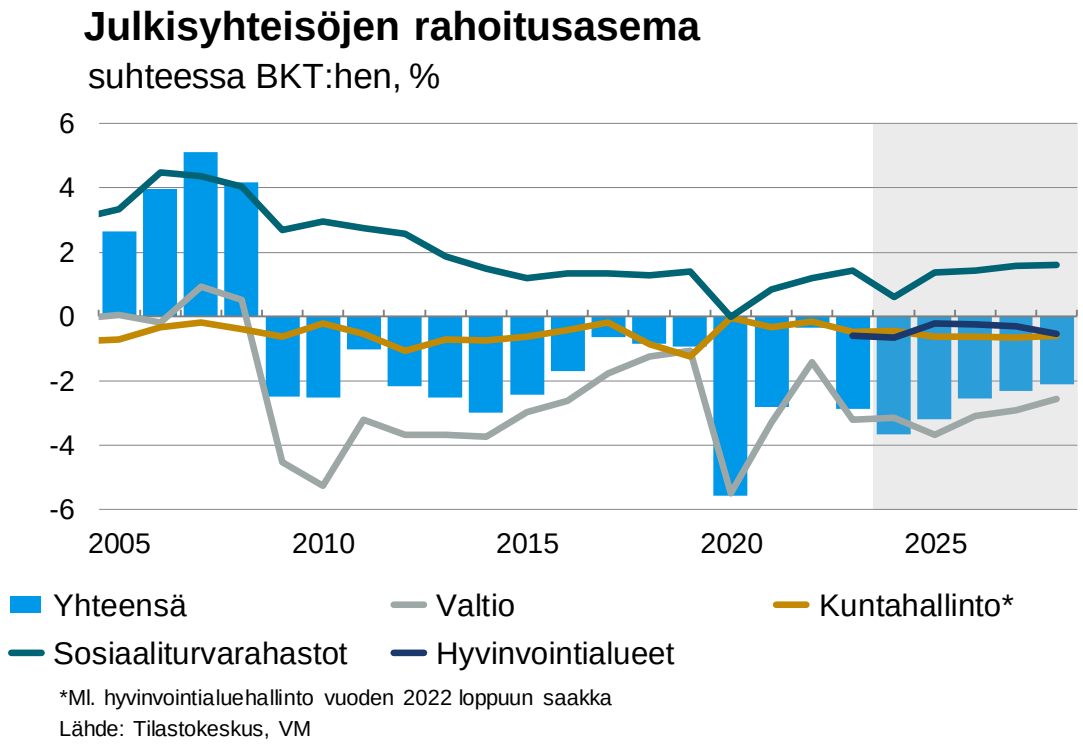
*Ei sisällä veronkorotuksia eikä hyvinvointialueiden omia toimia.

Säästövaje (netto) on vuoden 2025 tasolla arviolta runsas 100 milj. euroa ja pidemmällä aikavälillä n. 60 milj. euroa. Puuttuvat säästöt syövät kehyksen liikkumatilaa.

Kehystilanne ja jakamaton varaus

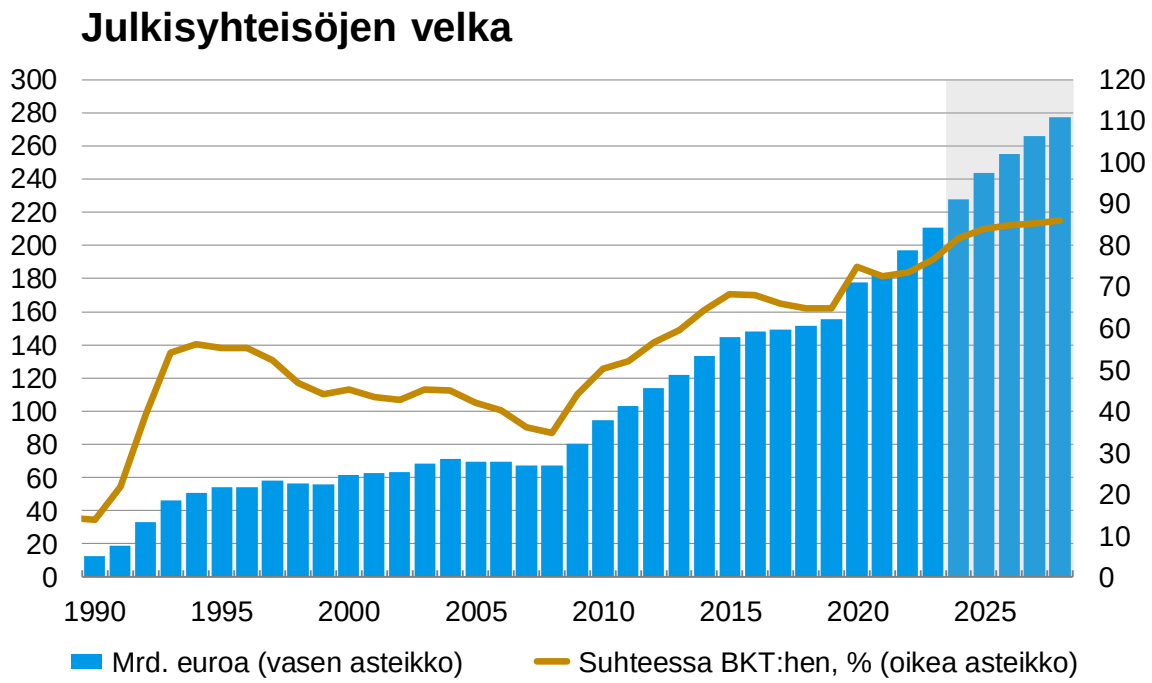
- Vuoden 2025 jakamaton varaus on hallituksen esityksen jälkeen 134 milj. euroa.
  - Kehystilanne on tiukka, sillä jakamatonta varausta on perinteisesti jätetty 50 milj. euroa eduskunnan päätettäväksi sekä 50 milj. euroa täydentävää esitystä varten.
  - Lisäksi kevään kehyspäätökseen sisältyi vuodelle 2025 varauksia erilaisille hankkeille yhteensä n. 30 milj. euroa, jota ei ole vielä kohdennettu (mm. väyläverkon kehittämisen kohdentamaton hankevaraus sekä varaus sosiaalisen oikeudenmukaisuuden edistämiseen).
- Lisäksi vuodelle 2025 on varattu 300 milj. euroa lisätalousarvioita varten.

Julkisyhteisöjen rahoitusasema ja velka

*Ml. hyvinvointialuehallinto vuoden 2022 loppuun saakka

Lähde: Tilastokeskus, VM

Lähde: Tilastokeskus, VM